

MADANIY MEROS VA TURIZM: TARIXIY VA MADANIY OBIDALARNI
TURIZMGA JALB QILISH VA ULARNING BARQARORLIGINI SAQLASH
YO'LLARI.

Ashurova Maftuna Ortiq qizi

Denov tadbirkorlik va pedagogika

instituti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada madaniy meros va turizmning o'zaro bog'liqligi hamda tarixiy va madaniy obidalarni turizm sohasiga jalb qilishning ahamiyati ko'rib chiqilgan. Turizmning rivojlanishi madaniy merosni xalqaro miqyosda targ'ib qilishda muhim omil bo'lsa-da, bu jarayonda obidalarni saqlab qolish va ularning barqarorligini ta'minlash katta ahamiyatga ega. Maqolada madaniy merosni turistlar uchun jozibador qilish, barqaror turizmni targ'ib qilish, tarixiy obidalarni saqlash va moliyalashtirish usullari tahlil qilingan. Shuningdek, turistlar oqimini boshqarish va mahalliy jamoalar bilan hamkorlikning ahamiyati haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar: Madaniy meros, turizm, barqarorlik, tarixiy obidalar, ekoturizm, restavratsiya, turistlar oqimi, marketing, madaniy tadbirlar, moliyalashtirish.

Madaniy meros, jamiyatlar tarixini, ularning o'ziga xos madaniy qadriyatlarini ifodalovchi eng muhim vositalardan biri hisoblanadi. Turizm sohasida madaniy merosni jalb qilish orqali mamlakatning turistik salohiyatini oshirish va iqtisodiy manfaatlar yaratish mumkin. Ammo bunday jarayonda tarixiy va madaniy obidalarning barqarorligini saqlab qolish katta ahamiyatga ega.

Madaniy merosni turizmga jalb qilish

Madaniy-tarixiy obidalarning marketingi

Madaniy meros obidalarini samarali targ'ib qilish va marketing qilish turistlarni jalb qilishda muhim o'rin tutadi:

- Raqamli platformalar orqali reklama: Internet va ijtimoiy tarmoqlar orqali madaniy obidalarni keng ommaga tanitish.

- Xalqaro ko'rgazmalar va tadbirlar: Tarixiy va madaniy obidalarni xalqaro miqyosdagi ko'rgazmalar va anjumanlarda targ'ib qilish.

Turistik xizmatlarni takomillashtirish

Tarixiy joylarga turistlarni jalb qilishda quyidagi xizmatlar muhim rol o'ynaydi:

- Ekskursiya xizmatlari: Professional gidlar yordamida turistlarga madaniy meros haqida qiziqarli va ma'lumotlarga boy ekskursiyalar tashkil etish.

- Madaniy tadbirlar tashkil qilish: Mahalliy an'analar va urf-odatlariga asoslangan tadbir va festivallar turistlarni jalb qilishning samarali usuli hisoblanadi.

Barqaror turizmni rivojlantirish

Madaniy merosni saqlash va himoya qilish

Madaniy obidalarni turizmga jalb qilishda ularning barqarorligini ta'minlash lozim. Bu jarayon quyidagi yo'llar bilan amalga oshirilishi mumkin:

- Obidalarni tiklash va saqlash ishlari: Restavratsiya qilish, obidalarni moddiy zarar yetkazmasdan saqlash, ularning texnik holatini nazorat qilish.

- Mahalliy aholining ishtiroki: Mahalliy jamoalar va turistlar o'rtasida muloqot o'rnatish, ular madaniy merosni himoya qilishga yordam beradi.

Atrof-muhitni muhofaza qilish

Tabiiy va madaniy landshaftlarni asrab-avaylash barqaror turizmning asosiy jihatlaridan biri hisoblanadi. Tabiiy boyliklarni, ayniqsa, tarixiy joylarda atrof-muhitga zarar yetkazmagan holda foydalanish lozim.

Tarixiy obidalarni turistlar oqimi bilan boshqarish

Turistlar oqimini boshqarish

Madaniy obidalarining haddan tashqari ko'p turistni qabul qilishi ularning yomonlashishiga olib kelishi mumkin. Shuning uchun turistlar oqimini boshqarish zarur:

- Belgilangan sayohat yo'nalishlarini ishlab chiqish: Turistlar oqimini to'g'ri yo'naltirish orqali obidalar haddan tashqari bosimga uchramasligi kerak.

- Oldindan band qilish tizimi: Ko'p sonli turistlarni bir vaqtning o'zida qabul qilishdan qochish uchun onlayn rezervatsiya tizimini yo'lga qo'yish.

Turistlar uchun ta'lim dasturlari

Madaniy merosning qadrini tushunish va himoya qilish madaniyatini shakllantirish maqsadida maxsus ta'lim dasturlari ishlab chiqilishi kerak:

- Madaniy savodxonlik: Turistlarga madaniy obidalarining ahamiyati, ularni saqlash bo'yicha axborot beruvchi dasturlar.

Moliyalashtirish va investitsiyalar

Xalqaro va milliy mablag'lar jalb qilish

Madaniy merosni saqlash uchun moliyalashtirish muhim hisoblanadi:

- Xalqaro grantlar: YuNESKO kabi xalqaro tashkilotlar tomonidan ajratiladigan grantlar va mablag'lar.

- Xususiy sektor investitsiyalari: Xususiy kompaniyalar bilan hamkorlikda madaniy obidalarni saqlash loyihalariga sarmoya kiritish.

Madaniy obidalar uchun maxsus fondlar yaratish

Maxsus fondlarni tashkil etish orqali tarixiy obidalarni barqaror saqlash uchun mablag' yig'ish va ularni uzoq muddatda qo'llab-quvvatlash mumkin.

XULOSA

Madaniy merosni turizmga jalb qilish orqali mamlakat iqtisodiy salohiyatini oshirish va madaniy merosni dunyo miqyosida tanitish mumkin. Biroq, buni amalga oshirayotganda, tarixiy va madaniy obidalarni saqlash, ularning barqarorligini ta'minlash uchun ehtiyotkorlik bilan yondashish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. ЮНЕСКО. (2020). “Культурное наследие и устойчивое развитие туризма”. ЮНЕСКО издания.
2. Richards, G. (2001). “Cultural Tourism in Europe”. CABI Publishing.
3. Timothy, D. J., & Boyd, S. W. (2003). “Heritage Tourism”. Prentice Hall.
4. Ashworth, G. J., & Tunbridge, J. E. (1990). “The Tourist-Historic City”. Belhaven Press.
5. Smith, M. K., & Robinson, M. (Eds.). (2006). “Cultural Tourism in a Changing World”. Channel View Publications.
6. Harrison, D. (Ed.). (2010). “Tourism and the Less Developed World: Issues and Case Studies”. CABI Publishing.
7. Hall, C. M., & McArthur, S. (1998). “Heritage Management in New Zealand and Australia: Visitor Management, Interpretation, and Marketing”. Oxford University Press.
1. Sul'tonovich, B. K., Abdusalomovna, J. F., Mamatkulovna, V. A., & Vladimirovna, M. E. Analysis of the Nematode Fauna of Watermelon Households of Akdarya District of Samarkand Region.
2. Vladimirovna, M. E. PATHOPHYSIOLOGY OF PAIN AND TREATMENT APPROACHES WITH CHRONIC PANCREATITIS.
3. Vladimirovna, M. E. PATHOPHYSIOLOGY OF PAIN AND TREATMENT APPROACHES WITH CHRONIC PANCREATITIS.
4. Шамсиев, Ж., Сапожников, С., Стреляева, А., Ашуров, А., Садыков, Р., Балаян, Э., ... & Мухитдинов, Ш. (2014). Функциональное состояние сердца при эхинококкозе легких у взрослых больных, осложненным пециломикозом. Журнал проблемы биологии и медицины, (2 (78)), 64-68.
5. Джалилов, Д. А., Мухаммедова, Ф. Ф., & Мурадова, Э. В. (2019). ЯМБЛИОЗ У ДЕТЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИНИКИ И ЕГО МИКРОБИОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ. In Молодежь и медицинская наука в XXI веке (pp. 167-168).
6. Абдурахимова, А. Ф., Сирожидинова, С., Мурадова, Э. В., & Худаярова, Г. Н. (2019). КОКЛЮШ И ПАРАКОКЛЮШ ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПЕРЕКРЕСТНОГО ИММУНИТЕТА. In Молодежь и медицинская наука в XXI веке (pp. 162-162).
7. Mamatkulovna, V. A., & Vladimirovna, M. E. (2024). THE USE OF MAGNE B-6 FOR THE COMPLEX TREATMENT OF CHILDREN. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 12(3), 194-196.
8. Vakhidova, A. M., & Muradova, E. V. (2024). DIFFERENTIAL EXPRESS DIAGNOSIS OF ECHINOCOCCOSIS AND PECILOMYCOSIS OF THE LUNGS. International Journal of Education, Social Science & Humanities, 12(3), 534-538.
9. Стреляева, А., Сапожников, С., Шамсиев, Ж., Ашуров, А., Балаян, Э., Садыков, В., ... & Мухитдинов, Ш. (2014). Осложнение эхинококкоза печени у взрослых больных пециломикозными миокардитами. Журнал проблемы биологии и медицины, (2 (78)), 79-86.

10. Сапожников, С., Шамсиев, Ж., Стреляева, А., Ашуров, А., Балаян, Э., Садыков, В., ... & Мухитдинов, Ш. (2014). Морфологические и рентгенологические исследования эхинококкоза и пециломикоза легких. Журнал проблемы биологии и медицины, (2 (78)), 46-51.

11. Худоярова, Г. Н., Мурадова, Э. В., & Вахидова, А. М. (2020). ПРИНЦИПЫ ЛЕЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ ПНЕВМОНИИ ПРИ ИНФЕКЦИИ ГРИБАМИ РОДА PEACILOMYCES У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА. Журнал теоретической и клинической медицины, (3), 145-147.

12. Muradova, E. V., Xudoyarova, G. N., & Vakhidova, A. M. (2018). Morphology of viable and dead echinococci, the effect of antibiotics and homeopathic drugs on the echinococcal fluid. Maqola. Mintaqada zamonaviv fan, ta'lim va tarbiyaning dolzarb muammolari.